

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 24 czerwca 2026 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Janusz Niczyporuk (przewodniczący, sprawozdawca)

SSN Elżbieta Karska

SSN Adam Redzik

w sprawie z odwołania X. Y.

od decyzji Prokuratora Generalnego z dnia 30 listopada 2024 r.
nr [...] o odmowie przeniesienia prokuratora w stan spoczynku
po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w Izbie Kontroli Nadzwyczajnej i Spraw
Publicznych w dniu 24 czerwca 2026 r.

**uchyla zaskarżoną decyzję i przekazuje sprawę Prokuratorowi
Generalnemu do ponownego rozpoznania.**

Elżbieta Karska

Janusz Niczyporuk

Adam Redzik

(E.C.)

UZASADNIENIE

Decyzją z 30 listopada 2024 r. Prokurator Generalny na podstawie art. 70 § 1
ustawy z dnia 27 lipca 2001 r. - Prawo o ustroju sądów powszechnych (Dz.U. z 2024 r.,

poz. 334 ze zm.; dalej: „USP”) w zw. z art. 127 § 1 i 1a ustawy z dnia 28 stycznia 2016 r. Prawo o prokuraturze (Dz.U. 2024 r., poz. 390; dalej: „POP”) - odmówił przeniesienia X. Y. w stan spoczynku wobec treści prawomocnego orzeczenia komisji lekarskiej Zakładu Ubezpieczeń Społecznych (dalej: „ZUS”) o braku trwałej niezdolności do pełnienia przez nią obowiązków prokuratora z powodu choroby lub utraty sił.

X. Y. jako prokurator pracowała na różnych stanowiskach od 1 stycznia 1999 r. Na stanowisko prokuratora Oddziałowej Komisji Ścigania Zbrodni przeciwko Narodowi Polskiemu w Gdańsku została powołana 1 lipca 2001 r. Na zwolnieniach lekarskich przebywa nieprzerwanie od 18 stycznia 2019 r. Z wnioskiem o przeniesienie w stan spoczynku oraz poddanie badaniu przez lekarza orzecznika ZUS wystąpiła do Naczelnika Oddziałowej Komisji Ścigania Zbrodni przeciwko Narodowi Polskiemu w Gdańsku pismem z 13 października 2023 r. Z wnioskiem o przeniesienie w stan spoczynku z powodu choroby wystąpiła również do Prokuratora Generalnego 1 lipca 2024 r.

W orzeczeniu z 8 marca 2024 r. lekarz orzecznik ZUS na podstawie opinii specjalistycznej lekarza konsultanta oraz dokumentacji medycznej zawartej w aktach sprawy stwierdził, że wyżej wymieniona nie jest trwale niezdolna do pełnienia obowiązków prokuratora z powodu choroby lub utraty sił.

Na skutek jej sprzeciwu od tego orzeczenia Komisja Lekarska ZUS w prawomocnym orzeczeniu z 16 kwietnia 2024 r. podzieliła powyższą ocenę, wskazując, że zaburzenia, z którymi zmagają się Pani Prokurator mają charakter przewlekły, ale nie powodują trwałej utraty zdolności do pełnienia obowiązków na stanowisku prokuratora.

W uzasadnieniu swojej decyzji Prokurator Generalny stwierdził, że w ramach wszechstronnego badania istotnych okoliczności sprawy ocenił moc dowodową orzeczeń wydanych przez lekarzy ZUS. Wskazał, że pozostawanie na długotrwałym zwolnieniu nie oznacza trwałej niezdolności do pełnienia służby prokuratorowskiej. Długotrwałość leczenia bądź niepewne rokowania, nie prowadzą do wniosku że nastąpiła trwała utrata zdolności do wykonywania pracy prokuratora. Brak owej trwałości może wynikać z pozytywnych rokowań co do powrotu do zdrowia, jednak nie dotyczących najbliższej przyszłości.

Prokurator X. Y., zastępowana przez profesjonalnego pełnomocnika, wniosła do Sądu Najwyższego odwołanie od decyzji z 30 listopada 2024 r., zaskarżając ją w całości oraz zarzucając jej:

1. naruszenie przepisów postępowania, tj. art. 127 § 1 POP w zw. z art. 70 § 1 (dalej: „USP”) w zw. z art. 33 ust. 1 w zw. z art. 38 ust. 3 ustawy z dnia 12 maja 2011 r. o Krajowej Radzie Sądownictwa (dalej: „ustawa o KRS”) w zw. z art. 45 Konstytucji RP poprzez brak wszechstronnego rozważenia okoliczności sprawy, w szczególności zgromadzonej dokumentacji oraz wyjaśnień odwołującej, brak zbadania dokumentacji medycznej zgromadzonej w toku postępowania przed ZUS oraz odstąpienie od zasięgnięcia opinii biegłych sądowych - w szczególności biegłego lekarza psychiatry i biegłego lekarza medycyny pracy na okoliczność oceny stanu zdrowia odwołującej, jej niezdolności do pełnienia obowiązków prokuratora oraz trwałości tej niezdolności, w sytuacji, gdy rozważenie sprawy wymagało wszechstronnego jej zbadania i wiadomości specjalnych (opinii biegłych), co miało istotny wpływ na wynik sprawy poprzez przyjęcie dowolności, zamiast swobodności w wydaniu decyzji w przedmiocie przeniesienia odwołującej w stan spoczynku oraz pozbawieniem jej prawa do zbadania orzeczeń lekarskich ZUS, co skutkowało odmową przeniesienia odwołującej w stan spoczynku;
2. naruszenie prawa materialnego, tj. art. 127 § 1 POP w zw. z art. 70 § 1 USP w zw. z art. 73 § 1 USP poprzez jego błędną wykładnię polegającą na przyjęciu, że Prokurator Generalny nie jest uprawniony do badania i oceny orzeczenia lekarza orzecznika ZUS i komisji lekarskiej ZUS oraz jest związany orzeczeniem komisji lekarskiej ZUS, co miało wpływ na wynik sprawy poprzez brak stwierdzenia trwałej niezdolności do pełnienia obowiązków prokuratora przez odwołującą;
3. naruszenie prawa materialnego, tj. art. 127 § 1 POP w zw. z art. 70 § 1 USP w zw. z art. 73 § 1 USP poprzez jego niewłaściwe zastosowanie polegające na braku uwzględnienia słusznego interesu prokuratora i przyjęciu, że odwołująca nie jest trwale niezdolna do pełnienia obowiązków prokuratora, co miało wpływ na wynik sprawy poprzez stwierdzenie braku spełnienia podstaw do przeniesienia odwołującej w stan spoczynku.

Wobec powyższego, odwołująca wniosła o uchylenie zaskarżonej decyzji w całości i przekazanie sprawy Prokuratorowi Generalnemu do ponownego rozpoznania, a ponadto zasądzenie od Prokuratora Generalnego na jej rzecz zwrotu kosztów postępowania, w tym kosztów zastępstwa procesowego przez radcę prawnego.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Odwołanie zasługiwało na uwzględnienie w zakresie, w jakim prowadzi do uchylenia zaskarżonej decyzji i przekazania sprawy do ponownego rozpoznania.

Należy podkreślić, że dotychczasowa judykatura Sądu Najwyższego w zakresie wykładni art. 70 § 1 USP w zw. z art. 127 § 1 POP pozostaje zasadniczo jednolita. Zgodnie utrwalonym stanowiskiem Sądu Najwyższego, zasadnicze znaczenie dla nabycia uprawnień w zakresie przeniesienia prokuratora w stan spoczynku, na podstawie art. 70 § 1 USP w związku z art. 127 § 1 POP, ma przede wszystkim spełnienie materialnoprawnej przesłanki, którą stanowi trwała niezdolność do pełnienia obowiązków prokuratora z powodu choroby lub utraty sił.

Decyzja o przeniesieniu w stan spoczynku pozostawiona została swobodnemu uznaniu Prokuratora Generalnego. Skorzystanie z uznaniowej kompetencji w kwestii podjęcia takiej decyzji z uwzględnieniem powołanych wyżej podstaw nie może nosić znamion dowolności. Rozstrzygnięcie w tym przedmiocie powinno być podjęte przy uwzględnieniu zarówno interesu publicznego (potrzeb prokuratury) jak i słusznego interesu prokuratora (zob. np. wyroki SN: z dnia 5 listopada 2015 r., III PO 9/15; z dnia 12 kwietnia 2011 r., III KRS 2/11, OSNP 2012 nr 13-14, poz. 183; z dnia 11 października 2017 r., III PO 9/17). Spełnienie tych wymagań wiąże się z koniecznością dokonania wrzechstronnej oceny zgromadzonych dowodów, poczynienia stosownych ustaleń z uwzględnieniem dokumentacji medycznej i wydanych opinii oraz odniesienia wyników tych ustaleń do przesłanki interesu publicznego oraz interesu prokuratora. Uzasadnienie takiej decyzji powinno przy tym zawierać odpowiednie ustalenia faktyczne oraz prezentować motyw, którymi kierował się Prokurator Generalny, odmawiając przeniesienia prokuratora w stan spoczynku. Prokurator Generalny posiada daleko

idącą swobodę w decydowaniu o zasadności skorzystania ze szczególnego rozwiązania prawnego, jakim jest przeniesienie prokuratora w stan spoczynku. Ograniczenie tej swobody stanowi natomiast ochrona interesu publicznego, tj. potrzeba zabezpieczenia odpowiedniego stanu i poziomu kadry prokuratorskiej w danej jednostce prokuratury oraz ochrona słusznego interesu prokuratora, którego decyzja dotyczy, ze szczególnym uwzględnieniem jego stanu zdrowia.

W ocenie Sądu Najwyższego, rozpoznającego odwołanie, oceniana decyzja nie czyni w pełni zadość wskazanym wyżej wymaganiom. W uzasadnieniu decyzji brak szerszego odniesienia się do podnoszonej już w sprzeciwie od orzeczenia lekarza orzecznika ZUS zasadniczej kwestii dotyczącej długotrwałości (ponad sześć lat) pozostawania odwołującej się na zwolnieniu lekarskim w kontekście braku rokowań co do poprawy stanu jej zdrowia stwierdzonych w tym orzeczeniu. Perspektywa pozostawania odwołującej się w złym stanie zdrowia przez kolejne lata rodzi pytanie, czy nie jest to już stan, który należałoby kwalifikować jako trwałą niezdolność do służby. Trzeba w tym miejscu zwrócić uwagę na stanowisko zawarte w wyroku Sądu Najwyższego z 7 lutego 2019 r., I NO 43/18, zgodnie z którym „jeżeli spodziewany powrót do zdrowia jest z medycznego punktu widzenia możliwy, lecz czas leczenia trwa znacznie dłużej niż rok, to jest to okoliczność, która - nie przesądzając w tym miejscu wyniku sprawy - powinna zostać rozważona przez Prokuratora Generalnego, w kontekście przeniesienia skarżącego w stan spoczynku”. Pojawia się także kwestia konieczności oceny w tych okolicznościach interesu prokuratora, której zabrakło.

Z przedstawionych przyczyn Sąd Najwyższy orzekł, jak w sentencji, na podstawie art. 398¹⁵ § 1 k.p.c. w zw. z art. 44 ust. 3 ustawy o KRS i art. 127 § 1 POP.

(E.C.)

[r.g.]